

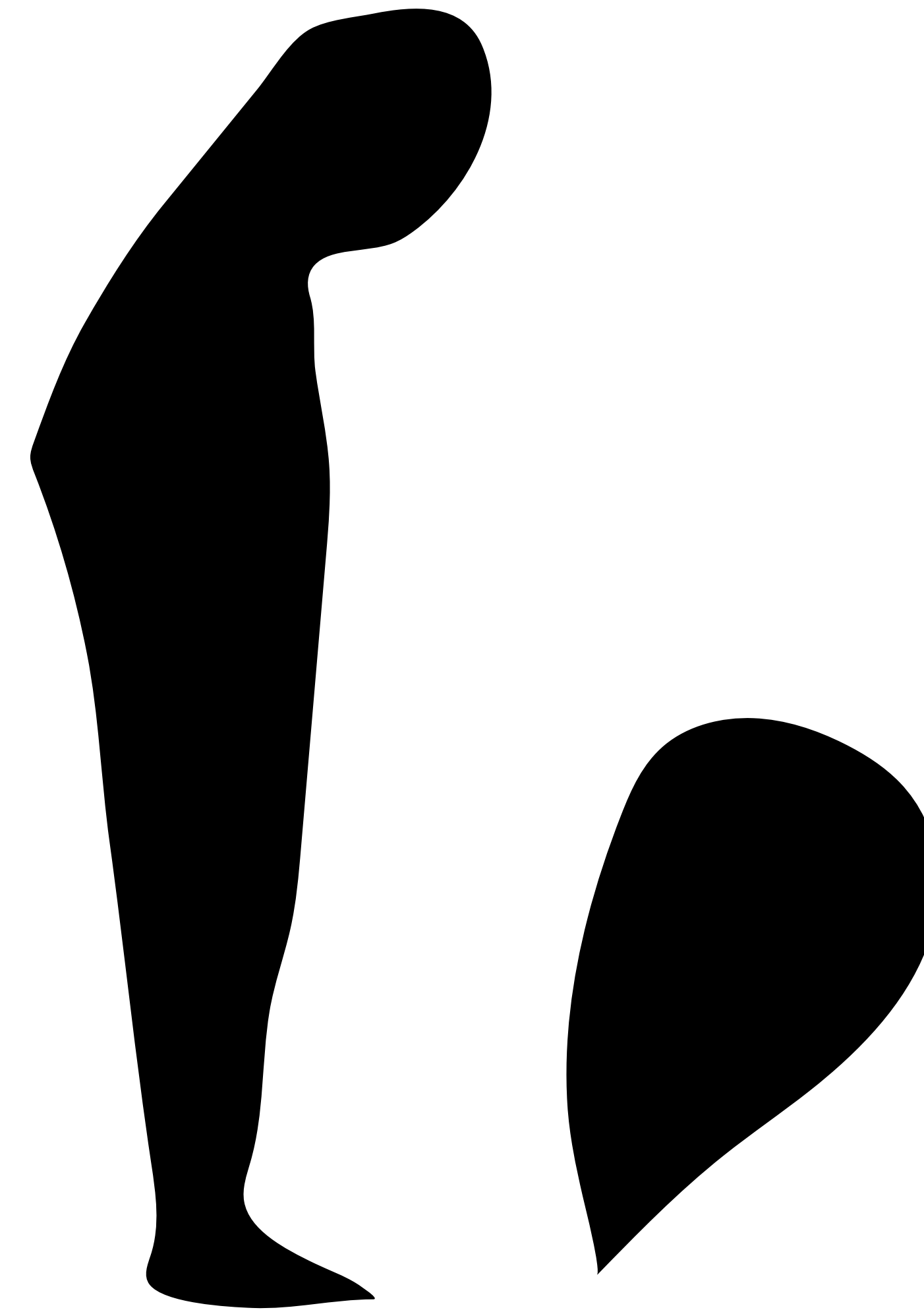

Avrupa
Birliği **sivil
düşün**

umayyuzay • hüsnüdokak • hakangürsoytrak
lütüfözen • burhanıılmaz • onurgürsoy
erdaldemir • cemalakyüz • çağrızeplin
hülyadolavaş • berkaykahvecioğlu

**37
/B**

“onlar burada yaşıyorlardı”

ca
na
var
lar

metinler
çalışmalar

“Bu kitapçık Avrupa Birliği Sivil Düşün Programı kapsamında Avrupa Birliği desteği ile hazırlanmıştır. İçeriğın sorumluluğu tamamıyla 37b Sanat Yeri’ne aittir ve AB’nin görüşlerini yansıtmamaktadır.”

“Onlar burada yaşıyorlardı. Canavarlar” sergisi 20 Nisan 2024’te 37b Sanat Yerinde açılmıştır.

Sanatçılar:

Burhan Yılmaz
Berkay Kahvecioğlu
Cemal Akyüz
Umay Uzay
Hüsnü Dokak
Hülya
Çağrı Zeplin
Onur Gürsoy
Lütfi Özden
Erdal Demir
Hakan Gürsoytrak

Metinler:

Hülya Dolaş
Berkay Kahvecioğlu
Lütfi Özden
Erdal Demir
Hakan Gürsoytrak

Fotoğraflar:

Okan Özyiğit

Tasarım:

Müge Özlem Tuzcuoğlu

Basım:

37b Sanat Yeri
Bardacık sok. 37/b Kavaklıdere / Ankara

Sergi metninin oluşum süreci

Metin kesişimsel rastlantıların zamana yayılmasıyla üç ayrı bölümden oluşuyor.

Sergiye katılan sanatırlarla ortak bir zeminde buluşma fikriyle, biraz da halet-i ruhiyemizi tanımlayan uvallama, kaybetme, kaybolma, yoldan sapma, başarısızlık gibileri üzerinden ortaklaştığımız zemin, artık zorlaşan yaşamın kendisinde, hislerde ve tenimize temas eden bozuklukta oldu. Bu kez hep birlikte olmayışın sanatı üzerine düşündüğümüzde neler olurun tahayyülleri ile birinci bölüm oluştu.

Serginin ertelenmesi ile oluşan ikinci bölüm, bir deneyim pratiği ile uvallamanın eşiğinden dönerken kendimi içinde bulduğum, beklediğim yerdı. Burası yeni bir yaşamın başlangıcı gibi değil, daha çok yaşamın ortasında oluşmaya başlamak gibi -ve Ortadan başlamak fikri-. Deleuze' la ortadan başlarken, aklın ve bilme yetisinin tersyüz olduğu, başka düşünülen, başka türlü varoluşa geçişi sağlayan, şeylerin iyiden iyiye silikleştiği yerler, belki de üç dört kişinin birleşemediği, yer olmayan, kısımlardı buralar.

“Burada onlar yaşıyorlardı.

CANAVARLAR.”

1.Bölüm

Olmayışın sanatı, *ÇuvalLama*

Kaybetmenin, başarısızlığın içinden geçmenin şaşırtıcı derecede, düşünülenenden fazla, komünal bir çekiciliği olur. Bu gibi zamanlarda başka insana, kitaba, şiire, resme ihtiyaç duyarsın, kendinden başka-öteki ile iletişime geçtiğinde ise *hikayeler* başlar.

Belirli koşullar altında başarısız olmak, kaybetmek, unutmak, bozmak, feshetmek, oluşmamak, bilmemek, dünyada var olmanın aslında çok daha yaratıcı, müşterek ve şaşırtıcı yollarını sunabilir... Çuvallama, çocukluğun bir takım fevkalade anarşist yönlerini muhafaza eder ve yetişkinlerle çocuklar, kaybedenlerle kazananlar arasındaki sözde kusursuz sınırlara dokunur. Ve başarısızlığa bir sürü olumsuz etki -örneğin hüsrana, hayal kırıklığı, umutsuzluk- eşlik etse de, çuvallama aynı zamanda bu olumsuz etkileri kullanarak güncel hayatın zehirli olumluluk zırhını delmeye imkan tanır.¹

Çuvallamak yüksek kültürün aksine alçak teori ile ilgilidir. Alçak teori kuramsal bilgiyi, sapa yollar, kıvrımlar, bilme ve akıl karışıklığı arasındaki gidip gelmelerden zevk alan -bu metnin oluşma şekli- ve açıklayıcılığın değil kapsayıcılığın peşinde koşan aktarım biçimlerinden biri olarak öne sürüyor. Alçak teori, teorinin nihai amaç olmadığı ancak, başka bir yere giderken bir yoldan sapma, olduğuna dairdir... Ek olarak alçak teoriyi, fazla göze batmayan, eksantrik metin ve misallerden toplanan, yüksek teorideki yüksek kelimesini koruyup kollayan, bilmenin hiyerarşisine onay vermeyi reddeden kuramsal bir bilgi olarak da düşünebiliriz.²

1 Judith Halberstam Çuv.Q.San., s.13

2 Judith Halberstam Çuv.Q.San., s.30

Ortadan başlarken,

Çuvaldamadan sonra sizlere bu kez Deleuze' un; *ortadan başlamak*; her şey ortadadır, orada gerçekleşir, söylemi üzerinden sesleniyorum. Nereye varmak istiyorsunuz, nereden geliyorsunuz, gibi sorular son derece gereksiz sorulardır. Sil baştan başlamak, sıfırdan tekrar yola koyulmak, bir başlangıç ya da temel aramak süreçle ve hareketle ilgili yanlış bir kavrayışa dayanır. Ortadan yola koyulmak...başlayıp bitirmek değil girip çıkmak,...temeli yerinden etmek, başlangıç ve bitiş geçersiz kılmaktır.³

Ortadan başlamak aklın hiyerarşisine alternatif düşüncenin gerçekleştiği yerde, -alçak teori ile- oluşur. Ortadan başlamak: şeylerin ortasında hız kazanacak başlangıç ve varış noktalarında kendisini bekleyen, sabit fikirlerden kurtarır. Çünkü en ilginç ve dikkat çekici, düşünölmeye değer her şey ortadadır. Sağlam bilgi ve temeller aramak değil, şeylerin ortasında yerleşmeye, derinlere inmek yerine yüzeyde kalmaya, şeylerden dışarıda bakmak yerine, kendini dışarıya açma düşüncayı dışarıyla bağlantıya sokmaya çalışır.⁴

Yaşam ve sanatın oluşun yeri midir ortası- deleuze, ponty, rothko, bacon, goya –Ortada kimler gezer?

Cogito'nun Deleuze: Ortadan başlamak isimli sayısında deleuze röportajında karşılaştığım soru ile sergi kurgusunda bizler bir forma bürünürüz. Siz bir canavar mısınız?

³ Deleuze, Bin yayla

⁴ Sünter, 2014: 28-29

3.Bölüm

yani Bizler, Canavarlar

“Canavar öncelikle bileşik bir varlıktır. Aşırı belirlenimin, belirlenmemiş olanın varlığını sürdürmesine bütünüyle izin verdiği bir şey ya da birisi (goya’ daki canavar), bu anlamda düşünce bir canavardır”.

Gilles Deleuze

Her sapma başka, değişen, çarpışan, dönüşen ve karşıt olan dinamiklerden ara yollara açılır. -orası, burası, şurası olmuş sanatla dolmuş her yer- oysa ki yer; “bir şeyin, bir kimsenin kapladığı veya kaplayabileceği boşluk; mahal, mevzi” -kesiştığımız yerde - sanatın hafflığı bir tarafa, sanatın girdabına tutulmuş bizler-bir yerden geldik bizler de buraya- yani bizler, canavarlar.

Canavar olmak ne kişisel bir meseledir, ne de bir hastalık veya toplumsal vaziyet. “Canavar” bir zihinsel çerçeve, bir pratikler kümesi, insanlar hakkında düşünmenin ve onları temsil etmenin bir biçimidir. Bir geleneğin vücuda gelmesi, stilize bir temsilin icrasıdır.⁵

5 Robert Bogdan, “From Specimen to Stage: The Birth of a Genre”

Canavarlar dehşet vericidir. Bir canavarla karşılaştığımızda bildiğimiz dünyanın sınırları esnemeye başlar. Canavarı canavar yapan yalnızca bilinmeyen bir canlı olması değil, aslında hep bilinemeyecek olarak kalmasıdır... Canavarların eşi benzeri yoktur. Doğanın yetimdirler. Medeni olamayışları, toplumdan yalıtılmışlıkları, ehlileştirilemezlikleriyle aslında “aşırı” doğallardır da diyebiliriz. Doğanın vücut bulmuş, çıplak halleridir onlar. Bertrand Russell’ın ‘her insanın bir annesi vardır ancak insan türünün annesi yoktur’ sözünü biraz esnetirsek, belki de doğanın kendisinin yetim olduğunu söyleyebiliriz. Evsiz, köksüz ve yabanidir doğa...canavarların varlıkları, doğanın araçsal kavramsallaştırmasıyla alay eder. Canavarların varlığı, hareketleri ve amaçları akıl yoluyla yapılan açıklamaları reddeder.⁶

Siz

de

bir

canavar

mısınız?

⁶ David Birch: philosophersmag

Burhan Yılmaz, **Sessizlik I**, Tuval üzerine akrilik boya,
50x60, 2023

Burhan Yılmaz, **Sessizlik II**, Tuval üzerine akrilik boya,
40x60, 2023

Berkay Kahvecioğlu, **Temiz niyetli canavar veya kellesini uçurdum**, orjinal kafa boyutlarında, 2024

çocukken oynanan epey meşhur oyunda olduğu gibi;
kimsem, kiminleysem, neredeysem, ne yapıyorsam onu yapıyorum, karşılaşma ve temas üzerine kurulu tüm hayatım ve elbette sanatım; asla birbirinden ayrı, akışından kopuk değildir. biraz içerden çokça dışardan gelen etkilere verdiğim bir tepkidir,

bütün biraların temiz kapakları, kıvrılın sonra birleşin!

Cemal Akyüz, **Şiddet I**, Kağıt üzerine yağlı boya, 50x70, 2013

Cemal Akyüz, **Mor**, Kağıt üzerine yağlı boya, 50x70, 2013

Cemal Akyüz, **Şiddet II**, Kağıt üzerine yağlı boya, 50x70, 2013

Umay Uzay, Umay Ana, performans, 30 dk, Ankara 2024

Hüsnü Dokak, Lahit, Kağıt üzerine yağlıboya, 37x44, 2020

Hülya, flu değil görünmek istemeyen resimler,
Kumaş üzerine mürekkep, 57x87, 2024

Çağrı Zeplin, **İsimsiz**, Tuval
üzerine yağlı boya, 100x150, 2024

Onur Gürsoy, **Çöpte konuşanlar-öpüşenler-**, Tuval
üzerine karışık teknik, 185x101, 2024

İNSANIN FELAKETLERİ üzerine

İçinden geçip temas ettiğimiz, birinci ve ikinci doğada çok yönlü bozulmaların sebebi ve tanığı olduğumuz bir dönemdeyiz. Bedenimize ve zihnimize değen, anatomik yapımızda ve hafızamızda kalıcı tahribatlara neden olan, insanın sebep olduğu felaketlerdir ele aldıklarım. Çağdaş zaman felaketleri olarak da adlandırabileceğim; bugünün insanın varetteği şeyler, gün geçtikçe daha da çok kötüleşmeye sebep olduğu orantısızca artan felaketler bütünüdür. Çok kanallı bir seyrin içindeymişçesine olayların yarattığı travma fazlasıyla kaygı verici halde. Çağın felaketlerine karşı kişisel olarak zaman zaman bir farkındalık ve duyarlı bir duruş sergilesek de, içinde olduğumuz ekosisteme verdiğimiz orantısız zararın telafisi zor görünüyor. Bu noktada “insanın felaketleri” adı altında ele aldığım çalışmalarda, sosyo-ekonomik alanlarda ve uzantısındaki kültürel ve endüstriyel gelişmelerle yarattığımız tahribatlar kadar, doğa felaketi olarak genel kabul görmüş olayların da sorumlusunun insan kökenli olduğu çağdaş felaketleri işliyorum. Ötekileştirmeler, kazalar, yangınlar, sel baskınları, toprak kayması, taşın yaranması, savaş endüstrisi, kendinden olmayana karşı işlenen ekolojik suçlar... gibi tanık ve dahil olduğum büyük ölçekteki endişe ve kaygılara karşı bir sağaltım özelliği gösterircesine, yaptığım çalışmalarla bir süreliğine not düşme, kayda alma düşüncesi içersindeyim. insanın felaketleri etrafında işe dönüştürdüğüm çalışmalar bir tür olay yeri tutanakları gibidir. Yerinden edilen, ötekileştirilen, sansürlenene, yok edilen birinci doğada ve insanın doğası olan ikinci doğada olup bitenleri, bazen sosyal medya paylaşımları üzerinden, bazen günlük basından, ayrıca doğrudan tanıklıklarımın kaydedilmesiyle işe dönüştürdüğüm süreçtir “insanın felaketleri”.

lütüf özden

Lütüf Özden, İnsan felaketleri, Kontraplak üzerine akrilik boya, 40x60, 2019

Lütüf Özden, İnsan felaketleri, Kontraplak üzerine akrilik boya, 40x60, 2019

Lütüf Özden, İnsan felaketleri, Kontraplak üzerine akrilik boya, 40x60, 2019

Lütfi Özden & Onur Gürsoy, **İşliklev**, Ses performans, 15dk, 2024

Hakan Gürsoytrak, **İstif**,
Kolaj, 6 parça 35x50, 2018

Nesne ile olan ilişkiler vesilesiyle gerçekte olan temasları düşünüyorum; bir hayale götürüp oradan kendi banal gerçeğine düşüren şeyleri. Hayal ise arzulardan geri kalanları, arzu ise de hayallerden ibaret olanları kurguluyorum.

Sararmış Yapraklar ya da Doğa Üzerine Bir Derkenar

Doğanın sabit yasalar gereğince var olduğunu fark ettiğimizde, hiçbir şey yetkin ya da yetkin değil addedilemez. Benedictus Spinoza.¹

Thoreau, Walden 'de yukarıda Spinoza'nın söz ettiğine benzer şu satırları yazmıştır: *Evren sürekli ve itaatkâr bir şekilde bizim kavrayışlarımıza cevap veriyor, yavaş da gitsek, hızlı da gitsek sonuçta önümüzde bir yol açılıyor. Bu yüzden hayatlarımızı anlayarak geçirelim.*²

Ortalama her insan kendini ve çevresini tanımak, dünyaya dahil olmak, ona dokunmak ve onu değiştirmek ister; budur insanın arzusu.

Bu kendini tanıdığı ölçüde dünyanın bilincine varan ve dünyayı tanıdığı ölçüde kendi varlığının bilincine varan insanın dünyayla alışverişidir. Bu alışverişte insan, varlığı potansiyelleri ile görür; şeyleri değiştirebilme, dönüştürebilme kapasiteleri ile tanır ve yaşadığı gerçeklikte kendine böyle alan açar. Önümüzde süregelen, sonsuz hareketlilik, olanaklar dahilinde küreyen bir dünyada ikame ettiğimizi bilelim, bu bizim dünyasallığımız ve konumumuzdur, dünyayla ilişkilenme şeklimizin parçalarıdır. Dünün başının üstünde dönen yıldızlara bakan insanı bugün, geçmişle gelecek arasında, yıldızlardan bakıyor uzaya ve uygarlığına. Dünyasını bu arzu üzerinden sonsuza inşa eden insanın tüm edimi iş bu sonsuzda beliriyor. Ve bu haliyle hiçbir şey tanımlanmış, tamamlanmış, bitmiş değildir; tamamlanamayan bir süreklilikte, bir tarafıyla eksik ve diğer bir tarafıyla olumsuz bir dünyada bu kavrayışla, bu arzuyla var olagelmekteyiz. Dünden bugüne düşünen insanın düşünme ırası ve dünyayla kurduğu temas budur.

Erdal Demir/ Haziran 2024 / Artvin

Erdal Demir, **Sararmış yapraklar**, yerleştirme, orjinal boyutunda el kalıbı ve şakül, 138 cm, 2024

¹ Benedictus Spinoza, Anlama Yetisinin Düzeltilmesi Üzerine İnceleme

² Henri David Thoreau, Doğal Yaşam ve Başkaldırı

37b Sanat yeri

37
/B

Her sapma başka-değişen-çarpışan-dönüşen-karşıt olan dinamiklerden ara yollara açılır. -orası, burası, şurası olmuş, sanatla dolmuş her yer- oysa ki yer; “Bir şeyin, bir kimsenin kapladığı veya kaplayabileceği boşluk; mahal, mevzi”; -kesiştığımız yer-. Sanatın hafifliği bir tarafa, sanatın girdabına tutulmuş bizler, bir yerden geldik bizler de, -37b sanat yeri-.

Yaşamını sanat aracılığıyla sürdüren alternatif bir sanatçı grubu olarak yaşamın tam ortasındaysanız, bu ülkede birçok sorunla yalnız baş etmeye çalışırsınız.

37b Sanat Yeri’nde, ana akım dışında yaşamını sürdüren sanatçılar yaşam ve üretim koşullarını, sosyo ekonomik durumunu, istihdam ve yaratım sürecini kolaylaştırıcı bir konumda, “sanatçıyı önceleyen” bir yaklaşımla bir araya geliyor. Yer, sanatçının eserlerini izleyicisi ile buluşturabildiği, sanat projeleri ve tartışmaları yürütebildiği, yeni sanatçılara alan sağlanabilen ve bununla birlikte sanatçının yeri, bir ifade aracı olarak kullanabileceği, uyarlanabilir, bağımsız bir alan olarak çalışmalarına devam etmekte.

Şimdi geldiğimiz aşamada yeni karşılaşmalara ve birlikteliklere alan oluşturmayı diliyoruz.